

A Győri Ítéltábla a dr. Kovács Eszter Ügyvédi Irodája pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek** az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya által képviselt **alperes** ellen bírósági jogkörben okozott kár megfizetése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2018. május 14-én kelt 14.P.21.100/2017/23/I. számú ítélete ellen a felperes által 24. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felmerült 2.500.000,- (kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket, valamint a felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az állam által előlegezett 1.500.000,- Ft illetéket az állam viseli, a felperes képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd díjának viselése pedig a pereszes felperes terhére esik.

Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes és házastársa házasságát 1984-ben bontották fel; az eljáró bíróság a közös tulajdonban lévő lakás kizárólagos használatára a felperest jogosította fel, a volt házastársat pedig a lakás elhagyására kötelezte, azzal, hogy elhelyezéséről a lakásügyi hatóság köteles gondoskodni. A felperes volt házastársa kiköltözési kötelezettségének nem tett eleget, a felperes pedig a kizárólagos használatába adott lakásból 1987 szeptemberében elköltözött.

A felperes ... Megyei Jogú Város Önkormányzata ellen 6.000.000,- Ft kártérítés megfizetése iránt indított pert a ...i Városi Bíróságon, hivatkozással arra, hogy az önkormányzat jogelődje a bíróság rendelkezése ellenére sem biztosított lakást volt férjének, ezért kényszerült a két kiskorú gyermekkel együtt a volt közös lakást elhagyni.

A városi bíróság a P.21.005/1994. számon indult ügyben a keresetet elutasította; a Vas Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság Pf.20.246/1995/2. számú ítéletével a kárigény egy részét érintően a pert megszüntette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.23.147/1995/5. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, a másodfokú bíróságot pedig új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes kártérítési igényét a Vas Megyei Bíróság P.20.604/1996. számon bírálta el. Az 1996. november 8-án megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv 2. oldala rögzítette, hogy az alperes nyilatkozata szerint az alperes, illetőleg korábban a lakásügyi hatóság mindig a jogszabályoknak megfelelően járt el, törvénysértés nem történt, a felperes panaszát pedig több fórumon kivizsgálták, ügyészi vizsgálat is történt, amely semmilyen törvénysértést nem állapított meg.

A Vas Megyei Bíróság az e tárgyaláson kihirdetett P.20.604/1996/8. számú ítéletével a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság az 1998. október 8-án meghozott Pf.V.20.369/1997/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Hivatkozott arra, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényt az adott esetre irányadó egyéves elévülési határidőben kellett volna érvényesíteni; a volt házastársak 1988-ban az ingatlant eladták, tehát legkésőbb eddig az időpontig merülhetett fel az alperes jogelődjének elhelyezési kötelezettsége. A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a felperes nem igazolt az önkormányzat részéről olyan magatartást, mely jogszabályba ütköző, vagy jogellenes lett volna, az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával pedig mindenben egyetértett.

A felperes kereseti kérelmében az alperes kötelezését 25.000.000,- Ft vagyoni, és 10.000.000,- Ft nemvagyoni kára megtérítésére kérte. Előadta, azzal, hogy az alperes nem a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott, személyiségi jogát is megsértette, ugyanis két kiskorú gyermekével nem élhetett megfelelő lakáskörülmények között. Az előzményi per alperese nem tett olyan nyilatkozatot, hogy ügyészi vizsgálat is volt, mely semmilyen törvénysértést nem állapított meg, így megsértették a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez fűződő jogát is. A pervezetés tisztességtelen volt, a Vas Megyei Bíróság P.20.604/1996/8. számú ítélete titkos üzenet volt a Legfelsőbb Bíróság számára, milyen ítéletet hozzon. Utalt arra, hogy vagyoni kárigénye megfelel a két és félszobás lakás értékének, míg nemvagyoni kára azzal kapcsolatban merült fel, hogy 1987-től egyszobás lakásba kényszerült beteg édesanyjával és gyermekeivel együtt, lakhatási körülményei miatt pedig emberi méltósága sérült.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen azzal érvelt, hogy a kártérítési igény elévült, míg másodlagosan előadta, hogy a bíróság elleni személyiségi jogi és kártérítési per nem célozhatja egy megelőző ítélet felülbírálatát.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak ítélte meg. Felhívta a régi Ptk. 324. § (1) bekezdését, 325. § (1) bekezdését, 326. § (1) és (2) bekezdéseit, 339. § (1) bekezdését, 349. § (1) és (3) bekezdéseit, valamint 360. § (1) bekezdését, és abból indult ki, hogy a felperes vagyoni és nemvagyoni kára legkésőbb az alperes ítéletének jogerőre emelkedésével, a Legfelsőbb Bíróság Pf.V.20.369/1997/8. ítéletének meghozatalakor, 1998. október 8-án esedékessé vált. Mivel a felperes az ettől számított ötéves elévülési időn belül követelését nem érvényesítette (jelen perben keresetlevelét 2017. augusztus 7-én adta postára), követelése elévült. Hivatkozott ugyan arra, hogy határidőn belül követelését elnehezült helyzete és megromlott egészségi állapota miatt nem tudta érvényesíteni; édesanyját 2004. október 17-én bekövetkezett haláláig ápolta, mindemellett pedig 2009 októberében súlyos betegséget diagnosztizáltak nála, nem volt képes folyamatosan beszélni, és ez az állapota csak néhány hónappal ezelőtt szűnt meg. E körülmények ugyanakkor az elévülés nyugtvánát nem alapozzák meg, hiszen a felperesnek - előadása elfogadása esetén is - legkésőbb az édesanyja halálától számított egy éven belül követelését érvényesítenie kellett volna, a betegségéből következő menthető helyzet pedig csak később, jóval az elévülési idő lejárta után keletkezett.

Az elsőfokú bíróság véleménye szerint a felperes keresete akkor sem lenne megalapozott, ha annak érvényesítését az elévülés nem zárna ki. Utalt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997.

évi LXVI. törvény (régi Bszi.) 2.§ (1) bekezdésére és 7.§-ára, a régi Pp. 229. § (1) bekezdésére, és kifejtette, hogy a jogerős ítélet tartalmi immunitása miatt az a kártérítési igény, amely a jogerős ítélet tartalmát jelöli meg a kereset alapjaként, nyilvánvalóan nem foghat helyt. A kártérítési per bírósága ugyanis nem bírálhat felül valamely más ügyben hozott határozatot, és nem ítélt meg, hogy az téves, vagy nem. Ugyan az alapperben hozott jogerős ítélettel szemben a kártérítési kereset nem teremt újabb jogorvoslati lehetőséget, azonban e per bírósága vizsgálhatja az alapper bíróságának esetleges károkozó magatartását vagy mulasztását, kártérítési felelősségét. Az alapper alperesének a tárgyalási jegyzőkönyvbe rögzített nyilatkozata kapcsán a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy az alperes az ő személye miatt nem tartotta be az eljárási szabályokat; ezzel szemben a jegyzőkönyv készítése a szabályoknak megfelelt, az a peres fél nyilatkozatát tartalmazza, ami akkor sem lenne az alperes terhére értékelhető, ha egyébként személyiségi jogot sértő elemeket foglalna magában.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; annak megváltoztatását és kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte. Kérte „az alperes elévülési kifogása elleni kérelme” méltányos elbírálását. Hivatkozott arra, hogy az alperes hamis ítélettel és rosszindulattal egy családot tett tönkre, a jegyzőkönyvbe pedig olyan mondatot csempészett, amely a tárgyaláson nem hangzott el. Az alperes jogellenesen, tévesen ítélkezett, melynek következtében kárt szenvedett. Utalt arra, hogy a Vas Megyei Bíróság Pf. 20.246/1995/2. számú ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében foglaltakat mindenben fenntartja, annak indokait jelen perben is kérte értékelni.

Az alperes a törvényszék ítéletének helybenhagyását kérte; az ítélet indokaival egyetértett.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges körben a tényállást helyesen állapította meg, és abból levont jogi következtetése is helytálló. A másodfokú bíróság érveit mindenben osztja, azokat megismételni nem kívánja, a fellebbezés érveire tekintettel csupán az alábbiakat hangsúlyozza.

Az elévülés az időmúláshoz fűződő azon jogkövetkezmény, melynek eredményeként az alanyi jog ugyan nem szűnik meg, de állami kényszerrel, bírósági úton többé nem érvényesíthető. Az elévülés jogpolitikai indokai többértékűek: részben a huzamosabb ideig bizonytalan jogi helyzetek rendezését célozza, másrészt az időmúlás bizonyítási nehézségeivel van összefüggésben, harmadrészt pedig a joggyakorlás hosszabb időn át való elmulasztása arra enged következtetni, hogy a jogosultnak az igényhez fűződő érdeke is csökkent vagy megszűnt. Az elévülési idő tükrözi tehát az igény jogosultjával szembeni azt az elvárást, hogy követelését a törvényben meghatározott időn belül érvényesítse. A törvény számításba veszi ugyanakkor azt a helyzetet, amennyiben a jogosult az elévülési időn belül menthető okból nem tudja igényét érvényesíteni, ezért a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelést akkor is érvényesítse, ha az elévülési idő már eltelt. Menthető ok hiányában, illetve ha a jogosult igényét az akadály megszűnésétől számított egy éven belül nem érvényesíti, az alperes elévülési kifogása esetén a bíróságnak a keresetet el kell utasítania; nincs helye tehát méltányosságból a perbevitel igény érdemi elbírálásának. Az adott esetben a kereseti kérelem tartalmához képest a törvényszék helytállóan vont következtetést arra, hogy a károsodás a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletének közlésével bekövetkezett, ezért a felperes követelése a keresetlevél benyújtását megelőző

közel másfél évtizeddel elévült. Ha az igényérvényesítés menthető akadályaként elfogadható lenne is, hogy a felperes édesanyját annak haláláig ápolta, követelését legkésőbb 2005. október 17-éig érvényesítenie kellett volna. Ebből az is következik, hogy valamely, már elévült követelés további nyugvását később keletkezett menthető ok már nem eredményezheti, így a felperes 2009 októberében diagnosztizált betegsége nem teremthet hivatkozási alapot az igény későbbi érvényesítésére.

A követelés elévülése azt is eredményezi, hogy a bíróság az igényt érdemben ezen túlmenően nem vizsgálhatja; mindemellett a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a törvényszék ezzel összefüggő érvei is helytállóak.

Mindezek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján - annak helyes indokaira visszautalással - helybenhagyta.

Az ítéletábra a felperes költségmentessége folytán a régi Pp. 84. § (1) bekezdésének a) pontjára, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdésére, 40. § (1) bekezdésére, 46. § (1) bekezdésére, valamint a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-ára hivatkozással megállapította, hogy a felmerült 2.500.000,- Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. Megállapította végül, hogy 35.000.000,- Ft fellebbezési pertárgyérték alapján a felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díját ugyancsak az állam viseli [a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdése, 14. § b) pontja] .

Győr, 2018. szeptember 4.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Sarmon Hedvig sk.
bíró

A kiadmány hitelül: kiadó